Profion Llythrennedd Cymraeg

Gwybyddol

Deunyddiau'r athro

Cynnwys:

1. Cyfuno seiniau
2. Ynysu seiniau
3. Seingoll

G1. Cyfuno seiniau

Dwi'n mynd i ddweud cyfres o eiriau, un rhan ar y tro. Dwi eisiau i ti rhoi'r rhannau o eiriau yn ôl at ei gilydd fel bod nhw'n gwneud gair go iawn. Beth am drio un neu ddau i ddechrau?

Eitem		Trawsgrifio	Sgôr (1/0)
1	Gwe – fan (gwefan)		

Os yn gywir: ***Da iawn! Mae "gwe" a "fan" yn gwneud "gwefan." Gadewch i ni drio un arall.***

Os yn anghywir: ***Trïa eto - gwe ... fan. Wyt ti'n gallu rhoi nhw at ei gilydd? Gwe ... fan.*** Gellir lleihau'r bwlch rhwng y ddwy ran o'r gair er mwyn hyfforddi'r disgybl sut i gyfuno'r synau. Os ydy'r unigolyn dal yn cael trafferth, fellir rhoi'r ateb ***gwefan*** a symud ymlaen i'r eitem ymarfer nesaf.

Eitem		Trawsgrifio	Sgôr (1/0)
2	rhyw – beth (rhywbeth)		

Os yn gywir: ***Da iawn! Mae "rhyw" a "beth" yn gwneud "rhywbeth." Gadewch i ni drio un arall eto.***

Os yn anghywir: ***Trïa eto – rhyw ... beth. Wyt ti'n gallu rhoi nhw at ei gilydd? Rhyw .. beth.*** Gellir lleihau'r bwlch rhwng y ddwy ran o'r gair er mwyn hyfforddi'r disgybl sut i gyfuno'r synau. Os ydy'r unigolyn dal yn cael trafferth, fellir rhoi'r ateb ***rhywbeth*** a symud ymlaen i'r eitem ymarfer nesaf.

Eitem		Trawsgrifio	Sgôr (1/0)
3	lliw – gar (lliwgar)		

Os yn gywir: ***Da iawn! Mae "lliw" a "gar" yn gwneud "lliwgar."***

Os yn anghywir: ***Trïa eto – lliw .. gar. Wyt ti'n gallu rhoi nhw at ei gilydd? lliw .. gar.*** Gellir lleihau'r bwlch rhwng y ddwy ran o'r gair er mwyn hyfforddi'r disgybl sut i gyfuno'r synau. Os ydy'r unigolyn dal yn cael trafferth, gellir rhoi'r ateb ***lliwgar.*** Os ydy'r unigolyn wedi methu ateb un o'r 3 eitem ymarfer, peidiwch symud ymlaen i weini'r prawf.

Fe drïwn ni rhai o ddifri nawr. Gwranda ar y seiniau yn ofalus a'u cyfuno i wneud gair. Barod?

Eitem		Trawsgrifiad	Sgôr
4	cwm – ni (cwmni)		
5	hed – fan (hedfan)		
6	uwch – radd (uwchradd)		
7	di-gon (digon)		
8	syn – iad (syniad)		
9	ar – os (aros)		
10	ed-rych (edrych)		
11	llen – wi (llenwi)		
12	ann – ŵyl (annwyl)		
13	teu – lu (teulu)		

Iawn. Nawr fe drïwn ni rhai lle dwi'n dweud rhannau hyd yn oed llai o'r geiriau. Gadewch i ni ymarfer yn gyntaf.

**byddwch yn ofalus i ynganu geiriau sydd yn cynnwys y llythyren "rh" yn glir, sef eitemau 16 (rhoi), 18(rhad) a 30 (rhaglen)*

Trïa'r rhain:

Eitem		Trawsgrifiad	Sgôr
14	c – ar (car)		
15	c – wm (cwm)		
16	rh -oi (rhoi)		
17	g – all (gall)		
18	rh – ad (rhad)		
19	b – yw (byw)		
20	d – i – m (dim)		
Peidiwch rhoi adborth o'r pwynt hwn.			
21	m – a – th (math)		
22	p – e- ll (pell)		
23	b – a – ch (bach)		
24	b – a – ch – g – e – n (bachgen)		
25	e – n – i – ll (ennill)		
26	b – o – r – e (bore)		
27	c – e – f – n (cefn)		
28	g – w – o – b – r (gwobr)		
29	d – a – th – l – u (dathlu)		
30	rh – a – g – l – e – n (rhaglen)		
31	c – l – y – w – e – d (clywed)		

32	y – s – b – y – t – y (ysbyty)		
33	m – a – r – ch – n – a – t – a (marchnata)		
34	p – r- o – ff – e – sh – y – n - o – l (proffesiynol)		
35	c – y – d – y- m – ff- u- r- f- i- o (cydymffurfio)		
36	u – n – i – g – o – l – y – n (unigolyn)		
Marciwch 1 ar gyfer pop eitem cywir.		***Cyfanswm***	

G2. Ynysu seiniau

Rydw i'n mynd i ofyn i ti ddweud rhannau o eiriau nawr. Gwranda'n ofalus ac os nad wyt ti'n siŵr gallaf ailadrodd y cwestiwn unwaith.

**byddwch yn ofalus i ynganu geiriau sydd yn cynnwys y llythyren "rh" yn glir, sef eitemau 5 (rhoi), 12 (rhan), 16 (rhedeg) a 26 (rhannol).*

Eitem		Ateb	Sgôr (1/0)
1	***Mae tair sain yn y gair "cath" – c- a – th. Beth yw'r sain gyntaf yn y gair "cath"?***	**c**	

Ateb: "c." Os yn gywir, dwedwch ***Da iawn - "c" yw sain gyntaf y gair cath.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Os yn anghywir: ***Gwranda eto: c – a – th. "C" yw sain gyntaf y gair cath. Wyt ti'n gallu ei glywed? C – a – th.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Eitem		Ateb	Sgôr (1/0)
2	***Mae tair sain yn y gair "pen" – p – e - n. Beth yw'r sain gyntaf yn y gair "pen"?***	**p**	

Ateb: "p." Os yn gywir, dwedwch ***Da iawn - "p" yw sain gyntaf y gair pen.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Os yn anghywir: ***Gwranda eto: p – e - n. "P" yw sain gyntaf y gair pen. Wyt ti'n gallu ei glywed? P – e - n.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Eitem		Ateb	Sgôr (1/0)
3	***Mae tair sain yn y gair "cam" – c- a – m. Beth yw'r sain olaf yn y gair "cam"?***	**m**	

Ateb: "m." Os yn gywir, dwedwch ***Da iawn - "m" yw sain olaf y gair cam.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Os yn anghywir: ***Gwranda eto: c – a - m. "C" yw sain olaf y gair cam. Wyt ti'n gallu ei glywed? C – a - m.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Eitem – *dim adborth*		Ateb	Sgôr (1/0)
4	***Beth yw'r sain gyntaf yn y gair "llaw"?***	**ll**	
5	***Beth yw'r sain gyntaf yn y gair "rhoi"?***	**rh**	
6	***Beth yw'r sain gyntaf yn y gair "hen"?***	**h**	
7	***Beth yw'r sain olaf yn y gair "cwm"?***	**m**	
8	***Beth yw'r sain olaf yn y gair "gall"?***	**ll**	
9	***Beth yw'r sain olaf yn y gair "math"?***	**th**	
10	***Beth yw'r sain ganol yn y gair "tir"?***	**i**	
11	***Beth yw'r sain ganol yn y gair "peth"?***	**e**	
12	***Beth yw'r sain ganol yn y gair "rhan"?***	**a**	

Nawr symudwn ni ymlaen at eiriau sydd gyda mwy na thair sain.

Eitem		Ateb	Sgôr (1/0)
13	***Mae pedair sain yn y gair "corff" – c – o – r – ff. Beth yw'r ail sain yn y gair "corff"?***	**o**	

Ateb: "o." Os yn gywir, dwedwch ***Da iawn - "o" yw'r ail sain yn y gair corff. Trïa un arall.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Os yn anghywir: ***Gwranda eto: c – o – r - ff. "O" yw ail sain y gair corff. Wyt ti'n gallu ei glywed? C – o – r - ff.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Eitem		Ateb	Sgôr (1/0)
14	*Mae pedair sain yn y gair "mawr". Beth yw'r drydedd sain yn y gair "mawr"?*	**w**	

Ateb: "w." Os yn gywir, dwedwch ***Da iawn – "w" yw'r drydedd sain yn y gair "mawr".*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Os yn anghywir: ***Gwranda eto: m – a – w - r. "W" yw'r drydedd sain yn y gair "mawr". Wyt ti'n gallu ei glywed? M – a – w - r.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Eitem		Ateb	Sgôr (1/0)
15	*Mae pump sain yn y gair "gofyn". Beth yw'r drydedd sain yn y gair "gofyn"?*	**f**	
16	*Mae pump sain yn y gair "rhedeg". Beth yw'r bedwaredd sain yn y gair "rhedeg"?*	**e**	
Cywirwch fel uchod ac yna symudwch ymlaen i'r eitemau nesaf.			

Eitem – *dim adborth*		Ateb	Sgôr (1/0)
17	*Beth yw'r ail sain yn y gair "corff"?*	**o**	
18	*Beth yw'r ail sain yn y gair "trin"?*	**r**	
19	*Beth yw'r drydedd sain yn y gair "mynd"*	**n**	
20	*Beth yw'r drydedd sain yn y gair "troi"?*	**o**	
21	*Beth yw'r drydedd sain yn y gair "pwnc"?*	**n**	
22	*Beth yw'r bedwaredd sain yn y gair "balch"?*	**ch**	
23	*Beth yw'r bedwaredd sain yn y gair "meddwl"?*	**w**	
24	*Beth yw'r bedwaredd sain yn y gair "gwella"?*	**ll**	
25	*Beth yw'r ail sain yn y gair "profi"?*	**r**	
26	*Beth yw'r bedwaredd sain yn y gair "rhannol"?*	**o**	

27	***Beth yw'r drydedd sain yn y gair "enwog"?***	**w**	
28	***Beth yw'r drydedd sain yn y gair "amlwg"?***	**l**	
29	***Beth yw'r bedwaredd sain yn y gair "cyfle"?***	**l**	
30	***Beth yw'r bumed sain yn y gair "marchnad"?***	**n**	
31	***Beth yw'r chweched sain yn y gair "cyffrous"?***	**u**	
32	***Beth yw'r chweched sain yn y gair "gwerthfawr"?***	**f**	
33	***Beth yw'r bumed sain yn y gair "gwahân"?***	**â**	
34	***Beth yw'r bedwaredd sain yn y gair "ffurfiol"?***	**f**	
35	***Beth yw'r drydedd sain yn y gair "gwreiddiol"?***	**r**	
36	***Beth yw'r seithfed sain yn y gair "enghraifft"?***	**ff**	
Marciwch 1 ar gyfer pob eitem cywir.		***Cyfanswm***	

G3. Seingoll

Rydyn ni'n mynd i wneud tasg lle dwi'n mynd i ofyn i ti dynnu ffwrdd rhan o air. Er enghraifft:

Eitem		Ateb	Sgôr (1/0)
1	***Dwêd y gair "pendant". Nawr dwêd y gair "pendant" heb ddweud "pen".***	**dant**	

Os yn gywir: ***Da iawn. "Pendant" heb y "pen" yw "dant". Beth am drio un arall?*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Os yn anghywir: ***"Pendant" heb y "pen" yw "dant". Beth am drio un arall?*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Eitem		**Ateb**	**Sgôr (1/0)**
2	***Dwêd y gair "golchi". Nawr dwêd y gair "golchi" heb ddweud "gol".***	**chi**	

Os yn gywir: ***Da iawn. "Gadael" heb y "ga" yw "dail". Beth am drio un arall?*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Os yn anghywir: ***"Gadael" heb y "ga" yw "dail". Beth am drio un arall?*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Eitem		**Ateb**	**Sgôr (1/0)**
3	***Dwêd y gair "wythnos". Nawr dwêd y gair "wythnos" heb ddweud "nos".***	**wyth**	

Os yn gywir: ***Da iawn. "Wythnos" heb y "nos" yw "wyth". Beth am drio un arall?*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Os yn anghywir: ***"Wythnos" heb y "nos" yw "wyth". Beth am drio un arall?*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Eitem – *rhowch adborth cywir / anghywir a chywiro*		**Ateb**	**Sgôr (1/0)**
4	***Dwêd "cefndir" heb y "dir"***	**cefn**	
5	***Dwêd "cynllun" heb y "cyn"***	**llyn**	
Peidiwch rhoi adborth o'r pwynt hwn.			
6	***Dwêd "cyfan" heb y "cy"***	**fan**	
7	***Dwêd "pwyllgor" heb y "gor"***	**pwyll**	
8	***Dwêd "datgan" heb y "dat"***	**gan**	
9	***Dwêd "gwybod" heb yr "od"***	**gwib**	
10	***Dwêd "gwerthfawr" heb y "fawr"***	**gwerth**	
11	***Dwêd "mewnol" heb yr "ôl"***	**mewn**	

Nawr rydyn ni'n mynd i symud ymlaen at dynnu rhannau hyd yn oed llai i ffwrdd o'r geiriau. Fe rown ni gynnig ar ambell esiampl yn gyntaf.

Eitem		Ateb	Sgôr (1/0)
12	***Dwêd y gair "pam". Nawr dwêd y gair "pam" heb ddweud "p".***	**am**	

Os yn gywir: ***Da iawn. "Pam" heb y "p" yw "am". Beth am drio un arall?*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Os yn anghywir: ***"Pam" heb y "p" yw "am". Beth am drio un arall?*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Eitem		Ateb	Sgôr (1/0)
13	***Dwêd y gair "sŵn". Nawr dwêd y gair "sŵn" heb ddweud "n".***	**sŵ**	

Os yn gywir: ***Da iawn. "Sŵn" heb yr "n" yw "sw". Trïa'r rhain nawr.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Os yn anghywir: ***"Sŵn" heb yr "n" yw "sw". Trïa'r rhain nawr.*** Symudwch ymlaen i'r eitem nesaf.

Eitem – *rhowch adborth cywir / anghywir a chywiro*		Ateb	Sgôr (1/0)
14	***Dwêd "llun" heb yr "n"***	**llu**	
15	***Dwêd "mawr" heb yr "m"***	**awr**	
Peidiwch rhoi adborth o'r pwynt hwn.			
16	***Dwêd "mwyn" heb yr "n"***	**mwy**	
17	***Dwêd "llawn" heb yr "n"***	**llaw**	
18	***Dwêd "dwys" heb y "s"***	**dwy**	
19	***Dwêd "croesi" heb y "cr"***	**oesi**	
20	***Dwêd "clicio" heb y "c"***	**licio**	
21	***Dwêd "criw" heb y "r"***	**cyw**	

22	***Dwêd "cefn" heb y "f"***	**cen**	
23	***Dwêd "cost" heb y "s"***	**cot**	
24	***Dwêd "tro" heb y "r"***	**tô**	
25	***Dwêd "creu" heb y"r"***	**cei**	
26	***Dwêd "clir" heb yr "l"***	**cur**	
27	***Dwêd "trist" heb yr "r"***	**tyst**	
28	***Dwêd "balch" heb yr "l"***	**bach**	
29	***Dwêd "cryn" heb yr "r"***	**cyn**	
30	***Dwêd "glân" heb yr "l"***	**gân**	
Marciwch 1 ar gyfer pob eitem cywir		***Cyfanswm***	